

תימאטאון

בטאון אילת - אגודה ישראלית לבולאות תימאטית
שנה א' - מס' 2 - ספט' 90 - מחיר 2 ש"ח (לחברים חינם)



תוכן ענינים

- עמ' 2-3: הודעות על כנס היסוד וסמינר תימאטי
עמ' 4-6: קובציות כסמל דתי - משה רימר
עמ' 8-9: רשימת חברי האגודה
עמ' 10-11: המציג והשופט - טיבי יניב
עמ' 12-13: חנתמות מצוירות אוסטרליות - נחום שרשבסקי
עמ' 16: מן המדף - טיבי יניב

הודעה על אסיפת יסוד של האגודה הישראלית לבולאות תימטית.

אסיפת היסוד של העמותה הנ"ל תיערך ביום שלישי, 9.10.1990, ה' חוה"מ סוכות תשנ"א, בשעה 14:00, בתערוכת הבולים הלאומית "באר שבע 90", בית יד לבנים, שדרות הנשיאים, באר שבע.

על סדר היום:

1. דו"ח מייסדי האגודה והגזבר
2. דיון כללי
3. בחירת יו"ר האגודה.
4. בחירת ועד האגודה.
5. בחירת ועדת ביקורת וועדת בורות.

חברים המעוניינים להיות מועמדים לאחד התפקידים הנ"ל וכן להציע נושאים לדיון מתבקשים להודיע זאת לידיעת מזכיר האגודה עד למועד האסיפה. לאור הפעילות ההתימטית הרבה המתוכננת ביום האסיפה, החברים מתבקשים לעשות מאמץ ולהגיע לתערוכה באותו יום!

מייסדי האגודה מבקשים להודיע שבעקבות הערות ממשרד רשם העמותות, נמחק מתקנון האגודה נושא ההצבעה בדואר ותהינה באגודה רק הצבעות אישיות. היות שאגודתנו היא אגודה כלל-ארצית, רצינו לאפשר לכל החברים להיות שותפים בבחירת בעלי התפקידים, אולם נמסר לנו כי: "... מחוק העמותות עולה כי הדרך הוא כינוס האסיפה הכללית בנוכחות פיסיית של החברים והצבעתם". עם זאת, ועד האגודה ישתדל לרכז עניינים שייראו לו חשובים למישאל בין החברים, ולנהוג

כפי דעת הרוב. "אגודה ישראלית לבולאות תימטית". (הושט הא

הודיעה חתמי הייללים הראשונות)

יום ג', 9 באוקטובר הוא יום התימטית בתערוכת באר-שבע 90. ביום זה רוכזו שני אירועים חשובים מאד בנושא תימטית.

הפעילות הראשונה היא קיום סמינר בנושא בולאות תימטית אשר יונחה ע"י מר מנחם ברגמן, מבחירי השופטים הבינלאומיים לתחום התימטית. במסגרת הסמינר ידונו הנושאים הבאים: מהי תימטית (הגדרה פילאטלית נכונה), איסוף תימטית, תצוגה תימטית (מתי, איך, מה ניתן ללמוד מכך), הנקודות החשובות בתצוגה, כיצד להיות השופט של עצמך, שאלות ותשובות ועוד. כמו כן יכלול הסמינר סיור יומי בין התצוגות התימטיות שבתערוכה. נושא חשוב נוסף שידון הוא תכנית בנושא תוכנית האוסף. לשם כך נדרשים המשתתפים להביא צילום של דף התכנית באוסף שלהם וכן להכין תוכנית של אוסף בנושא אחר, ככל העולה בדמיונם - נושא שונה מזה אותו הם מציגים. המטרה היא כמובן לדון כיצד יש לבנות תוכנית, מה היא צריכה להכיל ומה לא, וכי' בניה נכונה של תוכנית האוסף היא צעד גדול בתכנון כל התצוגה.

את השאלות מתבקשים המשתתפים להגיש מראש ובכתב לפני הסמינר. ניתן להגיש את השאלות או למר פאול שורץ, מזכיר תערוכת באר-שבע, או למנחם לדור, ת.ד. 23477, ירושלים. אנא דאגו לכן שהשאלות תגיענה עד פתיחת התערוכה, ובכך יוכל המרצה להכין עצמו טוב יותר.

האירוע החשוב השני הוא כמובן כנס היסוד של האגודה.

יום ג', 9.10.1990 - יום התימטית - סדר יום

(כל האירועים ייערכו בבניין בו תיערך התערוכה)

10.00 - סמינר בנושא בולאות תימטית - מר מנחם ברגמן

13.00 - הפסקת צהריים

14.00 - כנס היסוד של האגודה הישראלית לבולאות תימטית

15.00 - המשך הסמינר

17.00 - קבלת פנים ע"י ראש עיריית באר-שבע

18.30 - פלמור

מייסודי האגודה והועד הזמני: נחום שרשבסקי, מנחם לדור, מיכאל הירשפלד, שלום ברגר, אריה לביא.

"תימסאון" הוא הבטאון הרשמי של האגודה, אולם היכרדים המתפרסמים בו משקפים דעת כותביהם, לא את דעת האגודה. מערכת: נחום שרשבסקי, מנחם לדור, טיבי יניב

דבר העורך - נחום שרשבסקי

כפי שבדאי שמתם לב, הגליון הזה של הבטאון שונה לגמרי מהגליון הראשון. קודם כל, יש לו שם: "תימסאון", שהציע מנחם לדור. יש לנו גם לוגו לאגודה, פרי יצירתו של חכרנו אליעזר שרף מקבוצת ארז. אבל השינוי הגדול הוא כפורמט: יותר דפים, והופעה מכובדת יותר. היוזמה לפורמט החדש באה מחברנו טיבי יניב שהצטרף באופן פעיל ונמרץ למערכת. את שמו תראו הרבה בגליון זה ובכאים, ואני מקווה שעוד אנשים יתורמו חומר לבטאון "תימסאון" החדש יש כמובן מחיר, אבל כינתים רוב ההוצאה כוסתה ע"י פרסומות של סוחרים בולים, והיתר נשאר בגבולות הסכום המקורי שהוקצב לבטאון מתוך דמי החבר. אני מקווה שנוכל לשמור על רמתו של העיתון, וזה כבר תלוי בכולנו: בתרומת חומר, בגיוס חברים חדשים, בשמירה על המפרסמים. אם אתם פונים לסוחר שפירסם ב"תימסאון", ציינו שראיתם את שמו בבטאון. זאת תהיה בשבילו ההוכחה שהפירסום אצלנו משתלם לו, ואז הוא יפרסם שוב.

בגליון שלפניכם חומר מגוון. משה דימר מספר על כונכיות ודת, וזה מסוג המאמרים שיעניינו אספנים של כמה נושאים, ולכן אני כעורך מעוניין במיוחד במאמרים כאלה. לתשומת לבכם, ביחוד כל אלו שכתבו בדף ההרשמה שהם מוכנים לכתוב מאמרים. טיבי יניב כתב מאמר חשובה למאמרו של מנחם לדור מהגליון הראשון, והויכוח נמשך! טיבי גם קיבל על עצמו לרכז את נושא הסיפורות, ופרסים על כך וכן המדור "מן המדף" תמצאו בגליון זה. חברים רבים שאלו, בצורות שונות, איך משיגים חומר תימסי? הירומתי הצנועה לנושא היא מאמר על חותמות מצוירות אוסטרליות. כמו תמיד, אולי הפעם יותר מתמיד, אנחנו (המערכת) מחכים לתגובותיכם, הצעותיכם, תרומותיכם וכו'.

בסוכות התקיים בבאר שבע תערוכת הבולים הלאומית כאר שבע 90 ובה תקיים אגודתנו את אסיפת היסוד, ויתקיים יום תכנית מלאה מאד. אני יודע שבאר שבע היא לא מרכז העולם, אבל השתדלו להגיע וליוצג את האגודה בכבוד. כפי שאמר מישו מהנהלת התערוכה: באר שבע רחוקה מתל אביב לא יותר משתל אביב רחוקה מבאר שבע...

שנה טובה, ולהתראות בתערוכה!

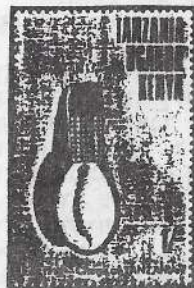
שאלות, תשובות, הודעות...

* יצחק לב מערד שואל על כדאיות ההשקעה בבולי קק"ל. ובכן, ראשית, הערה: בולי קק"ל אינם "חומר הולם" לתצוגה תימסית, כי אינם בולי דאר. (יוצאים מהכלל הזה הם בולי קק"ל ששימשו כבולי דאר בזמן "תקופת המעבר" ב-1948). מכחינה כולאית הם נחשבים "סינדרלה", מונח המתייחס לכל מה שנראה כמו בול אבל אינו בול דאר (למשל - בולים מקומיים, בולי הכנסה, תוויות של תערוכות בולים). לעצם השאלה: אינו מתמצא בנושא, אבל שאלתי אדם העובד במפעל בולי הקק"ל, ומה שהבנתי ממנו: לגבי הבולים העכשוויים, מכחינה כספית, אין הם השקעה כדאית, כמו רוב ההנפקות המודרניות בעולם. מה גם שבולים "ממש" יכולים לפחות לשמש לביול דואר. לא שאין אספנים, אלא שההצד רב ואין דברים נדירים. לגבי בולי קק"ל ישנים, ביחוד אלו שמלפני הקמת המדינה, המצב שונה, ויש בולים יקרים, ואפשר למצוא מצאות, אולם צריך ידע רב בשביל זה.

* משה בן צבי, ת.ד. 121 ראשל"צ 75230 מציע עזרה במציאת מספרים קטלוגיים בקטלוג סקוט 1987 שברשותו. הוא מבקש שהרשימות המצומצמות יכללו את שם הבול, ערכו הנקוב, ותאריך (או לפחות שנה) ההוצאה. לא מספר מקטלוג אחר, כי אין לו קטלוגים אחרים. המעוניינים יפנו ישירות למשה בכתובת שלעיל, ולא לשכוח לצרף מעטפה מכויילת לתשובה!

קונכיות כסמל דתי - משה רימר

משחר ההיסטוריה משכו הקונכיות והצדפות את תשומת ליבם של בני האדם. אותם יצורים איטיים, הנושאים על גבם יצירות מרהיבות של צבע וברק, הפכו למרכיב חשוב בתרבותם החומרית והרוחנית של שבטים ועמים רבים. בני האדם אכלו את בשרן של הרכיכות (זהו שמה של מערכת בעלי החיים הנוכיים מגופם את הקונכיות והצדפות), והשתמשו בקונכיות הריקות כתכשיטים, ככלי עבודה, כאמצעי תשלום, ככלי נגינה ובדרכים נוספות רבות.



דיונון ותמנון (ממערכת הרכיכות) משמשים גם כיום כמקור מזון חשוב.

קונכיה משולבת בעגיל מטנזניה



קונכיה משמשת ככלי נשיפה בפולינזיה



באיי שלמה השתמשו ככסף בחגורות שסובצו בהן שברי צדפים. -> קונכיה שימשה כמטבע באפריקה.



במאמר זה אתמקד בשימוש שנעשה בכונכיות כסמל דתי ופולחני.

הקונכיה הראשונה שהועלתה לדרגת סמל דתי היתה קונכיתו של החילזון הימי המכונה "פי הכושי" (CYPRAEA). בעיניהם של אנשי התקופה הפרהיסטורית נראתה הקונכיה דומה לאבר המין הנשי ולפיכך התייחסו אל הקונכיה כסמל דתי בפולחן הפיריון בו עסקו.



מסכות אפריקאיות ייחודיות בק. כיום
מסוג "פי הכושי" משמשות כטיי
המעבר לגיל הבגרות.

קונכית פי-הכושי

תושבי יון העתיקה שחיברו את הסיפורים על אלי האולימפוס והרפתקאותיהם,
החליטו כי הרקע המושלם ללידת אלת היופי והאהבה הוא הים. המיתולוגיה היוונית
מתארת כיצד נולדה אפרודיטה (ונוס) מתוך קצף הגלים כשהיא נישאת על-גבי
צדפה. צדפה זאת הפכה לסימלה של אפרודיטה.



לידת ונוס בצירוף
המפורסם של בוטיצ'לי



לידת ונוס מן הים.

אגדה הודית מספרת כי בזמן המבול שהציף את הארץ, נגנבו כתבי הקודש ע"י שד
רע שהחביא אותם בתוך קונכיה. האל הטוב וישנו החזיר את הכתבים לבני האדם
יחד עם הקונכיה, ומאז קדושה קונכיה זאת (XANCUS PYRUM) לבני דת ההינדו.



בבהוטן מהווה הקונכיה כאחד מחפצי
הקודש המקנים תוקף שילטוני למלך
ומשמשים בטקס ההכתרה.

הקונכיה הקדושה מופיעה על
כל הבולים של TRAVANCORE
(לשעבר מדינה בדרום הודו).

הנוצרים הראשונים אימצו את הצדפה בסימלו של יעקב בן זבדיה, אחד השליחים שישו. יעקב הקדוש, הידוע גם כ-סט. ג'ימס או כסנטייגו, מת ונקבר בספרד בעיר הקרויה על שמו - סנטייגו דה קמפוסטלה. עולי רגל בימי הביניים, אשר באו לבקר את קברו של יעקב הקדוש, אימצו לעצמם את הצידפה כמזכרת קדושה.



עולי הרגל לסנטייגו דה קמפוסטלה נעו בדרכי אירופה בימי הביניים כשהם נושאים מקל מיוחד אליו הוצמדה הצידפה. נהוג היה גם להצמיד את הצידפה לדש הבגד או לכובע כעדות לביקור.

הפופולריות הרבה של הצידפה הביאה לכך שהיא צורפה לשילטי יוחסין של משפחות אצולה ובעקבות זאת גם לסימלי ארגונים דתיים ומקצועיים ולסימלי ערים.



הצידפה מופיעה כסימלה של הכנסיה המתודיסטית.

הצידפה מופיעה בשלט היוחסין של משפחת ספנסר, משפחתה של הנסיכה דיאנה.



דוגמאות לסמלים בהם משולבות צדפות.

מרכז הבורסה

11/56/56

STAMPS

NTRE

SECTIONAL
LENEY ROAD, 11

לפי טפסי ההצטרפות שהתקבלו עד יום 11.9.90. כתובות ונושאי איסוף רשומים רק לחברים שחתמו על היתר הפרסום בטופס. חברים שרוצים להוסיף או לשנות פרטים מתבקשים להודיע לעורך.

מייסדי האגודה:

נחום שרשבסקי, ת.ד. 3542, חיפה. מערכת האו"ם, הרלדיקה, חתוליים, הופ' משותפות מכאם לדור, ירושלים.
מיכאל הירשפלד, נתניה.
ברוך שלום, ק. ביאליק.
לביא אריה, ליאון בלום 16/17, חיפה 33851. צילום, קולנוע, אופטיקה, סלויזיה.
נסטויטר בן-הדור, חיפה.
דבורה אביגדור, ק. טבעון.

חברים חדשים

האגודה ששמותיהם רשומים להלן ביקשו להצטרף לאגודה הישראלית לכולאות תימסית. אם משהו מתנגד להצטרפותו של אדם מסוים כחבר באגודה, נא להודיע בככתב לועד האגודה.

אורי יצחק, רחובות.
אופק אברהם, מקדונלד 20, נתניה 42262. צפורים, כדורים פורחים, עפיפונים.
אלבדוד סטיוארט, אחוזה 161/4, רעננה 43301. קריקט, שיקספיר, תנך, בתי כנסת.
אלשמן דוד, קבוץ גזית 19340. חקלאות, פולקלור, יודאיקה, טבע, חלל, ספורט.
ברוךנובסקי צבי, עמינדב 39/א ת"א 67229. ארכיאולוגיה, אמנות, פולקלור.
ברושטין משה, ירושלים.
בלאו לביא, תל אביב.
בלשטין שמחה, ת.ד. 239, באר שבע 84101. דאר גטאות ומחנות ריכוז ושבוים.
בן חורין מרדכי, אבו-שדיר 3/12, נתניה 42307. אומנות יפנית, יפן.
בן צבי משה, ת.ד. 121, ראשל"צ 75101. נושא המטאורולוגיה על כל היבטיו.
בסך חיים, ת.ד. 24305, ירושלים. איחוד אירופה, EUROPA CEPT.
ברוך רון, מטולה 14, ירושלים 92306. משפחת החתוליים, הבונים החופשיים.
ברכה אייבי, הפרדס 6'א, כפ"ס 44258. רוטרי, קנדי, רקודי עם, מחשבים, הלב, רפואת שיניים.

גמזו חיים, ת.ד. 230, ראשל"צ 75101. בטיחות בדרכים.
גרמט מנחם, חיפה.
הנח ברור, וולפסון 29, ראשל"צ. כלילי דאר (POSTAL STATIONARY).
הדני אליהו, ת.ד. 26102, ת"א 61260. קולנוע, סלויזיה, כלבים, דיסני, אופרה.
זילברמן מיכאל, ת.ד. 2334, עכו 24122. גלויות מירב, גלויות ישנות (עד 1920).
חילף עמירם, אורן 22, חיפה 34732. יודאיקה, חותמות עם שמות מהתנך, מסוניקה.
טרבין דב, שחל 51/13, ירושלים 97321. צפורים.
טשרניחובסקי עדנה, בולי מוגרבי, פינסקר 5, תל אביב.
יזרעאלי יוסף, עין כרמל 30860.
יניב סיבי, ת.ד. 2232, בת ים 59121. חלל, אסטרונומיה, ITU.
כרמס אלן, מבשרת ציון.
לב יצחק, ת.ד. 555, ערד 80755. צפורים, כלי שיט ותעופה, כלבים.
לבנת יצחק, ת.ד. 9008, תל אביב 61090. ציורים, ציורים.
לבקוביץ יוסף, סמילנסקי 16, נתניה 42432. יודאיקה, Revenues, סינדרלה, דמי דאר קק"ל, גלויות ישנות מהארץ ומהעולם.

לדבי שאול, עומר.
לוי גדעון, וולפסון 19, חולון 75202. חתני פרס נובל על כולי ארצות מוצאם, יום הכול, בול על בול, יהודים על בולים.
מאירי שמואל, טאגור 57, ת"א 69341. צנזורה מנדטורית, אומנות רומנסקית.
מיכאלי משה, בול"ו 12, פ"ת 49463. הצלב האדום הבינ"ל, האו"ם.
מילאס לוסיאן, ת.ד. 183, נתניה 42101. יודאיקה, גלויות מירב (100% FIP).
מישמן יצחק, הצנחנים 19/7, ראשל"צ. כימיה, לכתוב ברוסית או אנגלית.
מירז יוחנן, בת ים.
מרפליות אריה, ת.ד. 212, אשדוד 77101. עירום (נשים בלבד).

מרטון ד"ר אלכס, ת.ד. 2155, ירושלים 91021. רופאים, בול על בול, אולימפיאדות סימחיס יעקב, חובבי ציון 32/2, פ"ת 49362. כ"ה, אמנות, פרחים, חלל, ספורט. סמדר צבי, קבוץ צובה 90870. סער רון, ת.ד. 697, גבעתיים 53106. פישר דן, שטרוק 4, ת"א 64042. פרחים, אר"ם 1951-1980, דאר עברי. פישר לורנס, ת.ד. 653 רעננה 43000. סכסוך ישראל-ערב, איינשטיין, דאר מעוכב קונסטנטינובסקי ליאון - "בולי לב", דיזינגוף 105 פינת פרישמן, ת"א. קניגסברג רוני, ת.ד. 3142, ק. מוצקין. אוניות, מגדלורים. קסירר מאיר, ת.ד. 1521, ר"ג 52115. יודאיקה, מינהלת העם, Forerunners, דאר כוחות האר"ם, דאר צבאי בישראל, רצועת עזה/הגדה המערבית. קריק סי, ת.ד. 954, כפ"ס 44108. בול על בול. רוזן אלי, אבא הלל 88, ר"ג 52563. הבונים החופשיים, "ישראלית". רוזר בנימין, ת.ד. 1130, רחובות. יודאיקה, חלל, אטום, מחשבים. רון אברהם, (אלמוג סחר בולים) ת.ד. 1291, ר"ג 52113. רכבות, מקומיים, סינדרלה, בולי הכנסה, גלויות מירב, TPO. רוזנטל איגנץ, ת.ד. 2128, חולון 58121. שחמט, מוסיקה. רימר משה, ת.ד. 215, בת ים 59101. צדפות, רכיכות, פנינים. שוורץ איזי, הרב מימון 4/26, בת ים 59623. מלחה"ע השניה, מושבות-לשעבר. שויצר אריה, משעול ירבעו 13, כ"ש 84736. מפות, גשרים, סכרים, מפלי מים, מנדס. שמידס דניאל, ת.ד. 1187, ת"א 61010. סיעוד, כפרי ילדים SOS, עירוני ותרומת דם. שפירסטיין חיים, קבוץ לוחמי הגיטאות. שרף אליעזר, קבוץ ארז, ד.ב. חוף אשקלון. תעופה, סכסוך ישראל-ערב.

שירותי ספרית מחקר תימטית - סיבי יניב

אני מודה שהשם "ספריית מחקר תימטית" הוא קצת יומרני, ביחס לספריית הפרסית. יחד עם זאת, אני משוכנע שאוכל לסייע ולו במעט למעוניינים. יותר מאוחר, אם וכאשר נצליח להסתייע בספריית ההתאחדות שאולי תקום פעם - השירות בודאי ישתפר. אוכל לשלוח לחברים בשלב זה צילומים, כמו למשל:
א. רשימת ספרים וקטלוגים תימטים שפורסמו בכל העולם מתוך:
Griffenhagen, Moroly, Schlunegger, Thematic/Topical Literature - A Bibliography of Monographs, Handbooks, and Catalogues (India 1985).
ותוספת מט' 1 מתוך: (II - 1987) Philatelic Literature Review
(סה"כ כ-2000 כותרים משני המקורות. יודאיקה רק 10, אבל שח 16, ספורט 63 ועוד לפי ענפים, כלבים וחוללים 3, חלל 80, ועוד ועוד...
ב. מאמרים חשובים מתוך בטאונים תימטים כלליים - נא לפרט בדיוק את הבקשה:
כל מאמר, רק מאמרים מוקדמים, רק שנים אחרונות וכו'. מתוך:
* פרסום ATA מארה"ב: TOPICAL TIMES, משנים 1978 עד היום, אלפי דפי מידע.
* בטאון BTA (האגודה התימטית הבריטית) THEMESCENE מיסודה ב-1984 עד היום.
ג. מאמרים ופרקים מספרים על היבטים שונים של הכנת אוספים לתצוגה - ראה רשימה בביליוגרפית המופיעה בסוף המאמר "המצייג והשופט - מומחה מול הדיוט?" בגליון זה.

בפעם הבאה, על ספרים ואפשרויות נוספות.
נא לצרף לכל פניה מעטפה ארוכה, ממוענת ומבוילת, לתשובה.
כמו כן 0.20 ש"ח לכל דף מצולם (בכל גודל). התשלום בשטרות קטנים או בולי ישראל לא משומשים התקפים לכיול. לא צ'קים או מטבעות! נסו ותהנו!
כתובתי: סיבי יניב, ת.ד. 2232, בת ים 59121.

מחשבות....

כאשר הצעתי ל-מ.ס. להצטרף לאגודה התימטית ענה לי בכוז שאינו אוסף פרפרים. אני יכול להעריך אוסף בולי צרפת מן המניין לפי סוגי הדבק השונים שנמרחו על אחורי הבול, אך אני מעדיף את פני הבול. לדידי האיסוף התימטי מהווה אתגר אינטלקטואלי גדול יותר מהאיסוף המסורתי. המחקר התימטי הוא רחב יותר, נוגע לבולי כל הארצות ולכל סוגי הפרטים הבולאיים. יש צורך להתעדכן באופן מתמיד, עובדי הארנק קובע פחות, ההנאה האסתטית רבה יותר. כאשר אני מכין את האוסף שלי לתצוגה, אחבר תכנית ואפתח את הסיפור הפנימי, ואביא בכך לידי ביטוי את אישיותי ודמיוני.

(תגובה למאמרו של מנחם דוד)

המאמר מעלה שאלה מהותיות ביותר, שאותה אני מבקש לחדד, לפני שאתיחס לנושא עצמו. מנחם מעמיד את האספן - המציג - המומחה מול השופט התימטי, שלרוב איננו מומחה לנושא המוצג. הטענה היא שאוסף תימטי דומה למאמר מדעי (לוגיקה, דיוק, המטרה הדידקטית - "המתבונן בדידקטיות... והקורא את כל ההסברים... למד משהו"). משתמע לכאורה, שכשם שמאמר מדעי ניתן להערכה רק ע"י מדען עמית ומומחה לתחום, כך גם לגבי התצוגה התימטית. יש מן הפגם בשיפוט אוסף מחשבים ע"י שופט שמומחה אישית לאולימפיאדות. והרי יש לזכור כי 50% מהניקוד מוענק לצד התימטי, לא לזה הבולאי (20% לתכנית, 5% להיקף הנושא, 25% לפיתוח הנושא).

נכון, מציון מנחם, ישנן תכונות כלליות לכל תצוגה תימטית, כמו מבנה ברור, או התפתחות טבעית, שכל שופט אינטליגנטי ומנוסה יכול להעריך. הרשו לי להשלים את קו המחשבה הזה ולהיות קצת פרובוקטיבי - מה לגבי הערכת מקוריות המחקר התימטי, עומק העיבוד התימטי, הערכת הידיעה התימטית הנכונה, שגם הם סעיפים בתקנון השיפוט? האם באמת המומחה האולימפי יוכל להקצות באופן סביר נקודות בתחומים הקשורים ישירות בהיכרות עם עולם המחשבים? והטענה המשלימה היא שהבעיה רק מחריפה כשמדובר בנושא חדש יחסית, שעבורו קיים מעט מאוד חומר בולאי.

איני רואה בהתלבטות זאת בעיה מיוחדת דוקא לישראל הקטנה, עם מספר קטן של שופטים תימטים, שהרי בכל תערוכה מספר השופטים מוגבל. ואכן מצאתי בספרות הבולאית לא מעט התייחסויות לדיון זה. באופן כללי, ההתפתחויות של השנים האחרונות וביחוד סוגי התצוגה התימטים ופרסום הכללים המנחים החדשים של ה-FIP, מתגברים יפה על הקושי, מבלי להתאים לכל נושא שופט - מומחה.

בהקשר ל"מדעיות" -

א. "המחקר התימטי" אינו מקביל למחקר המדעי לקראת כתיבת מאמר מדעי, כי מטרתו היחידה היא לאפשר גילוי פריטים בולאיים נוספים, שהקשר שלהם לנושא איננו גלוי וברור מאליו. בנוסף, אם המחקר מיושם נכון, הפרטים הבולאיים ימוקמו בפרק וברף הנכונים ביותר.

ב. יש המזהירים כי אל לו, לאוסף התימטי, להיראות כמו ספר לימוד מצוי, למרות שזה אולי מספק את האגו של המציג. בניגוד למאמר מדעי - תצוגה תימטית אינה נלמדת, ואף אינה נקראת בפרוסרוט. היא לכל היותר נסדקת במהירות. לכן הפיתוח התימטי חשוב שלא ינסה להיות דידיקטי מדי ומרבה בפרטים. התכנית והפיתוח בפועל צריכים להאיר את הנושא מכל כיוון וזווית ראייה אפשריים - כדי לעורר ענין כללי, ולא ענין מדעי, כי הרי הוא מיועד לקהל הרחב. (גם השופטים הם בגדר "קהל רחב"). כך לדוגמה אוסף אסטרונומיה רצוי שיכלול גם פרק על המיתולוגיה הקשורה בגרמי השמים ופרק על אסטרונומיה, למרות שאין לכך חשיבות במדע האסטרונומיה.

ג. העצה שניתנה באחד מספרי ההדרכה הטובים היא לבנות את האוסף עפ"י דגם סיפורי הקומיקס: סיפור בתמונות, מינימום כיתוב, כל פרק עומד בפני עצמו (גם אם מדלגים על מסגרת אחת בתצוגה - עדיין הסיפור קריא), יש שיא קטן בכל סיפור - פריט בולאי בולט מדי כמה דפים. חשוב שתהיה למציג זווית השקפה אחידה לגבי אוספו הוא. אם הוא מחליט שלא להדגיש את הקו הבידורי, יתכן שיבחר לידע, להדריך, לשכנע, להרשים, לטעת השראה. אם החלקים השונים הורכבו מתוך ערכוב השפעות - הפיתוח יסבול.

בהקשר ל-"נושאים חדשים" -

א. מציגה בינלאומית, מהמצליחות ביותר, אינה מקבלת את הטענה שאוסף מודרני מוגבל בהכרח בחומר ולא יזכה בדירוג גבוה. היא מביאה כדוגמה אוסף פינגווניים: כאשר זכה לראשונה בזהב גדול לא היו יותר מ-200 בולי פינגווניים. דוגמה אחרת מאוספו של חבר בנושא צדפות - הוא כולל פרק על צבעי הארגמן והתכלת המופקים מצדפות והחשיבות המיוחדת של הארגמן בהיסטוריה.

ב. אין להבין מכך שאפשר לפתח כל נושא לרמת מדלית זהב בינלאומית. אספן

לגבי השופט ההדיוס:

א. בספר ההנחיות לשופטים של APS נאמר: "לא כל אוסף יכול להיות מקורי או שונה, אך גם לא העתק פחם של אוסף אחר. ככל שהנושא נחקר יותר, החומר המוצג יהיה מקורי יותר". שימו לב - החומר המוצג, ולא הסיפור.
ב. ציטוט שני מאותו מקור: "לא כל אחד יכול להיות מומחה לכל דבר ולפעמים השופט חייב להסתייע ביהר השופטים או להיוועץ במומחים חיצוניים לגבי נושאים ספציפיים. זכור, כאן אנו מתעניינים במחקר המוצג, אבל לא עד כדי התעלמות מהידע הכולאי. מחקר לעומק יוכח ע"י הכללת חומר שלא ברור מאליו למעיין ההדיוס, כחלק מהסיפור התימטי. שופט יעריך את האוסף הכולל רק את הברור מאליו כנגד תצוגה הכוללת פריטים המאידים גם היבטים תימטיים פחות גלויים".

ג. הסיכום הקולע ביותר (לדעתי) לדיוננו - הוא של ד"ר קורנל, במאמר בבטאון "המצג הכולאי". טענתו היא כי למעשה מוערך המימד הכולאי:-
"קורה שאספנים תימטים, בהתבסס על העניין שלהם בנושא, אינם מתעניינים אף לא במרכיבים בולאיים חשובים של הנושא שלהם. אך בתחרות, השיפוט הוא כמעט כולו על ההישג הכולאי, ולא מוערך הנושא עצמו. אולי זה עוצב למציגים רבים. אך שבעור של אוסף התימטי יש שני מימדים נפרדים (ההצגה של הנושא וההצגה הכולאית), הרי שההערכה מתבצעת דווקא במימד המשני עבור המאוהב בנושא שלו".

דעתי היא שהמצג התימטי שיפגין, בנוסף למומחיות בשטח שלו, גם הבנה מסוימת בשטח תולדות הדאר, וגם קצת במרקופילסליה, ואפילו בשטח דאר האויר - לא צריך להיות מודאג. שופטים מנוסים, הדיוסות בנושא שלו, יזכו את האוסף בנקודת גבוהה. שופטים מנוסים יוכלו, בהקשר לכל נושא, להעריך אם אוסף הוא מצטיין או חלש. השופט ההדיוס לא יוכל אמנם ליעץ כיצד לשפר אוסף חלש באופן ספציפי, כי באמת אינו יכול לדעת על קיום היבטים נוספים וחומר בולאי טוב ונדיר הקשור בו. הוא יוכל לסייע רק למציגים הפחות מנוסים. המתקדמים יוכלו לשפר את אוספיהם רק ע"י מחקר עצמאי וסיוע חיצוני שמחוץ לחבר השופטים הספציפי. אך אין זה פוגם בהגינות ובנכונות הערכת השופטים הלא מומחים לנושא הספציפי.

נכון, שיפוט אוסף תימטי (כמו אוסף קלסי) - איננו מדע, כשם שעריכת האוסף לתצוגה אינה מדע. הכל בולאות, תימטיקה וקלסיקה כאחד.

ביבליוגרפיה:

- 1) תרגום ספרו של שלונגר בבטאון האגודה התימטית הבריטית THEMESCENE
- 2) APS Manual of Philatelic Judging, (Sec. ed., 1983)
- 3) Neil, Randy L., The Philatelic Exhibitor Handbook, (Kansas, 1988)
- 4) Owens, M.A. The Philatelic Exhibitor (several articles, 1988-90)

חותמות מוסיקה חדשות מרומניה:



1. סיביו, 16.2.90. "מנצחים דגולים של תקופתנו" - צ'ליבדקה.

2. סיביו, 17.2.90. "מנצחים רומנים דגולים"

3. פסטיבל הג'אז ה-20 של סיביו, יום הפתיחה 28.3.90

4. כנ"ל - יום הסיום, 1.4.90

5. בוקרשט, 31.1.90. "לזכר גיבורי המהפכה".



חותמות הם מרכיב חשוב בתצוגה תימטית, בתור "חומר אחר". (אחר מבולים "סתם"). יש אף מומחים תימטיים הסוענים כי תצוגה שיש בה דפים של "בולים בלבד" אינה טובה. קשה יותר להשיג חותמות בהשוואה לבולים, משום שקשה יותר לדעת עליהן.

אוסטרליה היא מקור טוב לחותמות מצוירות בנושאים רבים. ישנם שלושה סוגי חותמות מצוירות: הראשון הוא החותמת היומיומית (Every-day) הנמצאת בסניף הדאר ואפשר לקבל הסכעה שלה על מעטפות "מעבר לדלפק" או באמצעות משלוח החומר למנהל הדאר. מן הראוי להעיר, כי המשתמשים העיקריים של החותמות האלו הם אספנים, משום שהחותמת מוטבעת רק לפי בקשה: דברי הדאר הרגילים שנשלחים מאותו מקום, גם אלו שנמסרים בדלפק, מוחתמים בחותמות רגילות. במקומות מסוימים שהם מוקדי תיירות, אפשר למצוא תיבות דאר (רשמיות או של בעלי האתר) עליהן מצוין שדברי דאר שיושלחו דרכן יוחתמו בחותמת המיוחדת. החותמת עצמה מראה משהו הקשור במקום: נוף מיוחד, גשרים, חיות, אנשים מפורסמים, אפילו דינזאור. (באותו מקום נמצאו שרידי דינזאורים). הסוג השני נקרא "חותמת עונתית" (Seasonal) ואלו חותמות המופעלות בזמן מסוים בשנה בלבד - למשל, ביריד החקלאי השנתי. הסוג השלישי הן חותמות יום ההופעה, (FDI) המשמשות להחתמת בולים חדשים ביום ההופעה. בדרך כלל חותמת זאת זהה לחותמת מהסוג הראשון פרט לתוספת המילים "First Day of Issue". בהיותי באוסטרליה השגתי רשימות של החותמות, לפי המדינות השונות. (נאלצתי לכתוב לשירות הבולאי בכל אחת משש הבירות - בכל מדינה יש רק את הרשימה שלה). הרשימות כוללות כ-19 דפים, ובהם למעלה מ-250 חותמות, מהם למעלה מ-150 גם מצולמות. בסוף הנאמר מופיע מבחר מייצג של החותמות. מי שמעוניין לקבל צילום של כל החומר, יכול להשיג אותו ממני (ת.ד. 3542, חיפה), נא לצרף ארבעה שקל להוצאות הצילום והמשלוח. אפשר גם לבקש רשימה של חותמות בנושא מסוים (ללא הציוורים), נא לצרף מעטפה מבוילת. ברצוני לציון שהרשימות הן מלפני שנתיים לפחות, כך שיתכן שדוקא החותמת שתמצא כבר לא בשימוש, אבל את זה תדע וק אחרי שתנסה! מידע על הכנסת והוצאת חותמות חדשות מתפרסם בבטאון הדאר

המכביה הרביעית תשי"ד



QUATRIEME MACCABIADE 1953

המכביה הרביעית תשי"ד



QUATRIEME MACCABIADE 1953

המכביה הרביעית תשי"ד



QUATRIEME MACCABIADE 1953

בולים לבנים

Blue: White Stamps

מכירה • קניה • החלפה • הערכה

• מכירות מומביות •

בולים • מטבעות • שטרות

ישראל • ישראלי • ישראל

8, King George St.
(Down from Allenby)
P.O.Box 9241
Tel-Aviv 67772

טל. 281023

לחברי האגודה התימאטית -

ניתן לשלוח בדואר תמורת תשלום

רח' המלך ג'ורג' 6
(ירידה מאלנבי)
ת"ד 9241
תל-אביב 67772

האוסטרלי.

כדי להשיג את החותמות יש לכתוב (באנגלית, כמוכר) למנהל הדאר (Postal Manager) של המקום ששמו מופיע בחותמת, בצירוף המיקוד שגם מופיע בחותמת. (שם המדינה לא הכרחי). אם יש לך בולים אוסטרליים לא חתומים, יש להדביק בולים בערך של \$1.10. שים לב שרק בולים הנקובים במטבע עשורוני (דולרים אוסטרליים) תקפים לבדול, בולים מלפני 1966 אינם תקפים. לא לשכוח לכתוב AIR MAIL על המעטפה! אם אין בולים אוסטרליים, אפשר להשתמש בשוברי תשובה בינ"ל (IRC), החיסרון הוא מחירם המאוד גבוה בארץ. לכיסוי משלוח מכתב יש צורך בשני שוברים. למשלוח איגרת אויר מספיק שובר אחד. רצוי מאוד לצרף מדבקה עם הכתובת, אל תצפה מפקיד הדאר שיעתיק כתובות מסובכות מארץ זרה! (אם אין לך תוויות מודפסות, אפשר לקחת מדבקות חלקות ולכתוב עליהן בכתב יד). במכתב אל מנהל הדאר בקש שידביק את התווית על איגרת אויר, יסביע את החותמת הדרושה, וישלח את האיגרת בדאר הרגיל. זה חשוב, כי לעיתים מנהלי הדאר מכניסים את המעטפה למעטפה חיצונית ושולחים בדאר ים, וזה יכול לקחת חצי שנה!

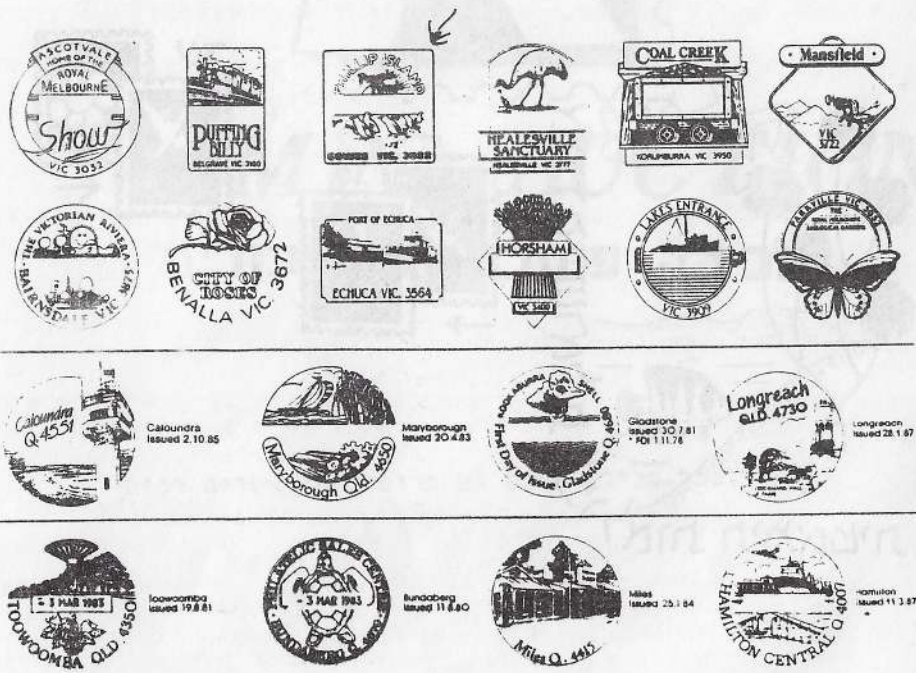
מכתב לדוגמא: להשגת החותמת עם הפינגווינים, המסומנת בחץ בין החותמות המצולמות בהמשך. המקום נקרא COWES, מיקוד 3922.

Dear postal Manager of Cowes 3922, Australia

I'd like to have an example of your Penguin Parade pictorial postmark, on an aerogramme. I enclose a label with my name and one IRC as payment. Please send the postmarked aerogramme by air through the regular postal channels.

Thank you,

Mr. Israeli



 **Leuchtturm®**

בולי מוגרבי - לבוא ושיווק

פינסקר 5 - ת"א 63323

טל' 03-5289012

hawid®

Klemmtaschen
mounts · pochettes

אנו מייבאים אביזרים מתוצרת החברות

.Ka-Be , LEUCHTURM , KOBRA , HAWID

KABE

שרות מיוחד להשלמת אוספים לפי נושאים

כולל חותמות מיוחדות ומעטפות יום ראשון

Kobra

קיימת אפשרות למשלוח בדואר

התגובה היחידה שקיבלנו לקריאתנו לחברים בעניין לוגו לאגודה היתה מחברנו אליעזר שרף מקבוצת ארז. הצעה אחת שלו מופיעה בשער הבסאון. אנו מציגים כאן את שתי ההצעות האחרות שאליעזר שלח לנו, ומחכים לתגובותיכם! בשם כולנו, תודה לאליעזר על העיצובים היפים ועל הסירחה.

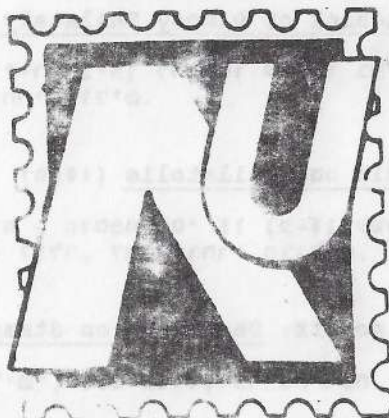


UNISTAMPS LTD

אוניסטמפס בע"מ

תל-אביב, ת.ד. 32120, P.O.Box, Tel-Aviv

טל. 5610806



STAMPS AUCTION

מכירה פומבית נעל בוליות

בכל מכירה ישנם גם פריטים תימאטיים רבים



1) Scott: 1990 "By Topic" - Stamp Annual

כל בולי העולם שנרשמו ע"י סקוט במהלך 1989 קוטלגו לראשונה גם ע"פ נושאים בדרך נפרד. נכללו גם בולים שלא מופיעים בכרכים הרגילים של סקוט וגם 8 דפי צבע. מחיר בארה"ב - \$9.95

2) Griffenhagen: Pharmaceutical Philately A.T.A. Handbook No. 114 (1990)

92 עמודים על הסטורית הרוקחות ובולאות. רשימת הופעות לפי ארץ, נושא ותת נושא. כולל קונטרסי בולים, שולים עם פרסומות רלוונטיות, הדפסים חדשים, חותמות זכרון, חותמות מכונה, כלילים ותוויות. ביוגרפיות של יותר מ 130 אישים הקשורים ברוקחות. בבליוגרפיה. מחיר עבור חברי A.T.A. - 8 דולר, 9 דולר לאחרים. להשיג מ: A.T.A., P.O.Box 630, Johnstown, PA 15907 U.S.A.

3) W.Silvester: Handbook of Disney Philately (1990)

220 עמודים. כולו מאויר. ניתן לרוכשו עם או בלי כריכה. עלות בין 35 ל 45 דולר, דרך סוחרי בולים.

4) G.Dschenbeek: Wein und Philatelie (1990)

"יין ובולאות" בגרמנית - תוספת מס' 13 (כ-15 עמודים). יחד עם הכריכה והחלקים הקודמים כ 42 דולר, דרך סוחרי הבולים.

5) H.T.Loey and A.Kowitz: Dentistry on Stamps (1990)

"רפואת שיניים על בולים", 150 עמוד, כריכה רכה. כ 32 \$, מסוחרי בולים.

6) J.L.Villeséche: Guide Philatelique Mondial du Football (1990)

מדריך בולאי עולמי לכדורגל. בצרפתית, 180 עמוד, גודל A4. כולל בולים שהופיעו עד סוף 1989. כולל מחירים. כ-50 דולר, מסוחרי בולים.

7) D.Y.Wetmore: Philatelic Horses and Horses Relatives A.T.A. Handbook No. 116 (1990)

"סוסים פילטלים וקרוביהם" 212 עמוד גודל A4. פרטים נוספים יבואו. כרגע ידוע מחיר של כ 25 דולר מסוחרי בולים. מהמקור יהיה בודאי זול בהרבה.

8) G.Paedelt: Sonderstempel, F.D.G., Werbestempel-Deutsche Bundespost - Weltraum (april 1990)

חותמות 2 הגרמניות, מכל הסוגים, בנושא חלל, מטאורולוגיה, אסטרונומיה פיזיקה, אטום, בזק וכו'. 160 עמוד, גודל A5, מצולמות 725 חותמות. הסדר הכרונולוגי משובש לעיתים ומורגש שהקטלוג חובר תוך עדכונים מתמידים של חותמות שהתגלו באיחור. יחד עם זה - מומלץ. מחיר 28.80 מרק, כולל דואר ים. מהמחבר: George Paedelt, Scharfstrasse 12 D-1000 Berlin 37, W.Germany. חספר נמצא בספרייתנו.